

ZAIGRAJMO JEDNU IGRU: GO U SRBIJI ¹

UDK: 794.24(497.11)"2016/2025"

DOI: 10.5937/snp15-1-62318

Guanwen Zhou ^{2 3}

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Nišu, Srbija

<https://orcid.org/0009-0007-1808-2779>

Apstrakt: Ovaj rad sistematski analizira razvoj igre Go u Srbiji u periodu od 2016. do 2025. godine, primarno se oslanjajući na javno dostupne podatke iz Evropske baze podataka Goa (*European Go Database - EGD*). Rad pruža deskriptivnu analizu trenutnog stanja igre Go u Srbiji. Nalazi ukazuju na to da je, iako je broj igrača Goa u Srbiji relativno mali u poređenju sa nekim većim evropskim zemljama u pogledu ekonomije i broja stanovnika, Srbija na drugom mestu među narodima bivše Jugoslavije, odmah iza Hrvatske. Gradovi Niš, Beograd i Kragujevac zabeležili su najveći razvoj igre Go u Srbiji. U Nišu, kao gradu sa najvišim nivoom popularizacije, već tri osnovne škole nude Go kao vannastavnu aktivnost. Srpski igrači su takođe aktivno angažovani u razmeni sa igračima iz susednih zemalja i često se takmiče na različitim otvorenim turnirima. U budućnosti, razvoj Goa u Srbiji trebalo bi da podrazumeva nastavak tretiranja škola kao ključne platforme za promociju, što će zahtevati kolektivno učešće i dugoročna ulaganja brojnih zainteresovanih strana.

Ključne reči: Go, Srbija, Evropska Go federacija, Evropska baza podataka Goa

UVOD

Go je drevna društvena igra na tabli koja potiče iz Kine, sa najranijim pisanim zapisima koji datiraju iz perioda Proleća i Jeseni (770–476. p. n. e.). Igra se ponosi istorijom dugom više od 2.500 godina. Go je u ranoj fazi prenet na Korejsko poluostrvo i u Japan, a do vremena dinastije Tang (618–907. n. e.), ovi regioni su već akumulirali mnoštvo dokumenata i materijalnih dokaza koji odražavaju njegovu široku rasprostranjenost i uticaj. Tokom japanskog Edo perioda (1603–1868), Go je doživeo značajan razvoj, postepeno formirajući zreo sistem igranja i teorijski okvir.

U Evropi su se, već krajem 16. i u 17. veku, pojedini misionari susreli sa igrom Go tokom svog boravka u Kini. Engleski istoričar Tomas Hajd (Thomas Hyde) predstavio je 1694. godine nekoliko društvenih igara na tabli, uključujući i Go, u svom delu *De Ludis Orientalibus*. Međutim, pravi podsticaj širenju Goa u Evropi i privlačenju šire pažnje na ovu igru dao je Nemač Oskar Koršelt (Oskar Korschelt). Radeći u Japanu, on se upoznao sa profesionalnim igračem Goa po imenu Hon'inbo Šuho (Hon'inbō Shūho), duboko je proučio igru i 1880. godine objavio sistematičan uvod u Go, čime je značajno doprineo promociji i usponu ove igre u Evropi (Hanysz, 2025).

U novije vreme, sa napretkom globalizacije i sve učestalijom kulturnom razmenom, igra Go privlači sve veću pažnju u Evropi i širom sveta, ostvarujući izuzetan razvoj. Tokom ovog procesa, Japanska Go asocijacija odigrala je pionirsku ulogu u međunarodnom širenju Goa. Terminologija koja se danas uobičajeno koristi u Evropi potiče iz japanskog jezika, a skup pravila prvenstveno prati japanske propise.

¹ Rad primljen: 22. 10. 2025; korigovan: 24. 12. 2025; prihvaćen za objavljivanje: 5. 1. 2026.

² ✉ zhouguanwen26@gmail.com

³ Guanwen Zhou je student doktorskih studija na Fakultetu sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Nišu.

Go je rano uveden na prostore bivše Jugoslavije. Već 1908. godine igra se pojavila u gradu Puli (tada pod upravom Austrougarske). Nakon Drugog svetskog rata, moreplovac Ervin Fink osnovao je prvi Go klub u Ljubljani, označivši početak postepenog širenja igre iz Slovenije i Hrvatske ka Srbiji (Go savez Srbije, 2025).

Evropska Go federacija (EGF), osnovana 1957. godine, neprofitna je organizacija posvećena promociji popularizacije i razvoja Goa u Evropi. Svaki Go savez koji se nalazi u Evropi ili njenim susednim regionima može podneti zahtev za članstvo. Go savez Srbije osnovan je u Nišu 1974. godine i od tada je razvio istoriju dugu više od pedeset godina (Go savez Srbije, 2025). Srbija je trenutno punopravni član Evropske Go federacije.

Evropska baza podataka Goa (EGD) je projekat otvorenog tipa dizajniran da evropskoj Go zajednici pruži lako dostupnu bazu podataka koja sadrži podatke o svim turnirima održanim u Evropi od 1996. godine. Svi pojedinci uključeni u organizaciju klupskih i državnih prvenstava mogu ovde podneti zahtev za korisničke naloge. Nakon odobrenja, oni mogu otpremiti podatke o turnirima, koje potom beleži i obrađuje Zvanični sistem rejtinga EGF-a kako bi se izračunali pojedinačni rejtingi i odredili nivoi veština igrača na osnovu tih rejtinga. Od novembra 1998. godine, ovaj sistem se koristi za izračunavanje zvaničnih EGF rejtinga igrača.

Trenutno su akademska istraživanja o Gou u Srbiji relativno ograničena. Ova studija ima za cilj da istraži trenutno stanje Goa u Srbiji. Istraživanje koristi metode kvantitativne analize, prikupljajući, sistematski rezimirajući i analizirajući javno dostupne podatke vezane za Srbiju iz Evropske baze podataka Goa. Na kraju, ovaj rad analizira aktuelno stanje Goa u Srbiji.

METODOLOGIJA

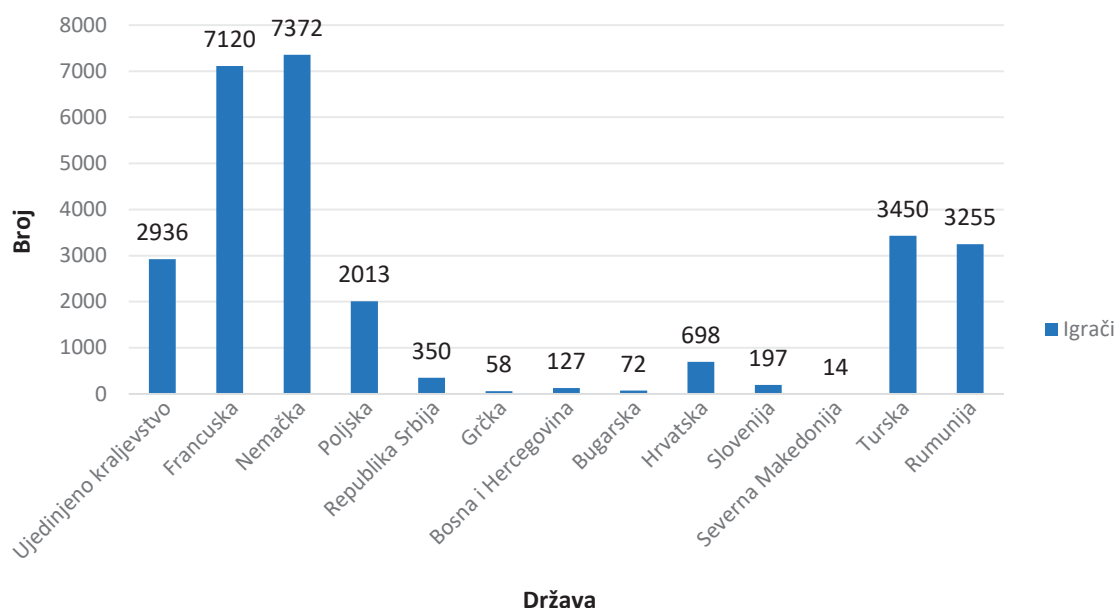
Ova studija ispituje razvoj Goa u Srbiji na osnovu javno dostupnih podataka. Izvori podataka prvenstveno obuhvataju otvorene projekte iz Evropske baze podataka Goa i statistike sa veb-sajtova kao što je sajt Go saveza Srbije. Prvo, poređenjem broja igrača Goa u Srbiji sa pojedinim zemljama članicama EGD-a, ova studija procenjuje nivo razvoja Goa u Srbiji u okviru Evrope. Drugo, ova studija prikuplja informacije o Go turnirima održanim u Srbiji, fokusirajući se na broj turnira i ukupan broj učesnika. S obzirom na sveobuhvatnost EGD-a, ova studija ograničava prikupljanje podataka na period od 2016. do 2025. godine kako bi preciznije odrazila novije trendove. Podaci u grafikonima prikupljeni su do trenutka prvog podnošenja ovog rada, 22. oktobra 2025. U pogledu istorijskog razvoja i drugih osnovnih informacija o Gou u Srbiji, ova studija se prvenstveno oslanja na javno dostupne informacije koje su objavili Go savez Srbije i srodni klubovi. Autor je dobio usmeno odobrenje od Go saveza Srbije i klupskih sajtova za korišćenje relevantnih materijala dostupnih na njihovim internet stranicama.

Kako bi se dublje razumelo trenutno stanje razvoja Goa u Srbiji, ova studija koristi teoriju polja Pjera Burdijea (*Pierre Bourdieu*) kao analitički okvir. Burdije posmatra društvo kao prostor sastavljen od višestrukih polja, u kojima različiti oblici kapitala — uključujući društveni, ekonomski, kulturni i simbolički kapital — igraju ključnu ulogu u različitim domenima. Iz ove perspektive, Go u Srbiji se može smatrati komponentom ukupnog „sportskog domena“. U delu za diskusiju, ovaj rad nastoji da istraži poziciju Goa unutar srpskog sporta, analizira status relevantnog kapitala i ispita kako zainteresovane strane unutar ovog domena (kao što su klubovi i igrači) koriste različite vrste kapitala da bi održali ili unapredili svoj položaj unutar domena.

REZULTATI

Go populacija u nekim evropskim zemljama i u Srbiji

Upitom u odeljak „Statistika zemalja/klubova“ (*Country/Club Statistics*) u EGD-u, može se direktno dobiti ukupan broj Go igrača u svim zemljama članicama EGF-a. Kao što je prikazano na Slici 1, Francuska i Nemačka imaju relativno visoku popularnost Goa, pri čemu obe zemlje imaju preko 7.000 igrača. U širem regionu Balkana, Turska i Rumunija prednjače u razvoju Goa, sa 3.450, odnosno 3.255 igrača. Među regionima bivše Jugoslavije, Hrvatska zauzima prvo mesto sa 698 Go igrača, a sledi je Srbija sa 350, dok je Slovenija odmah iza nje. Kao što je ranije pomenuto, od kraja Drugog svetskog rata, Go je u Srbiju uveden preko Slovenije i Hrvatske. Stoga, ove tri zemlje imaju relativno solidnu osnovu u Gou, a popularnost igre u tim zemljama je istaknutija nego u drugim regionima bivše Jugoslavije, pa čak i u nekim balkanskim zemljama.

Slika 1. Broj igrača Goa u nekim evropskim zemljama

Izvor podataka: Evropska baza podataka Goa, n.d.

Prema propisima EGD-a, ukoliko igrač ne učestvuje na određenim turnirima u toku određenog perioda, biće uklonjen sa trenutne rejting liste, ali će podaci o njegovom rejtingu i dalje biti sačuvani u bazi podataka igrača. Trenutno, minimalni rejting igrača koji je postavio EGD sistem iznosi 30k, što odgovara vrednosti rejtinga od -900. Rejting raste preko 29k, 28k i tako dalje, sve do 1k; iznad 1k je 1d, nakon čega slede 2d, 3d i tako redom. Go rejting koji odgovara rang 1d iznosi približno 2100, sa fiksnom razlikom od 100 poena rejtinga između svaka dva uzastopna ranga. Tabela 1 prikazuje preračunate podatke za aktivne Go igrače u Srbiji od 2016. do 2025. godine nakon nadogradnje sistema. Pandemija COVID-19, koja se proširila svetom od kraja 2019. do početka 2020. godine, ne samo da je imala težak uticaj na javno zdravlje, već je značajno pogodila i sportsku industriju. Broj učesnika na Go turnirima u Srbiji zabeležio je primetan pad, spustivši se sa vrha od 94 igrača u 2019. godini na najnižih 40 igrača, što je smanjenje od 54 učesnika. Ova promena je naročito pogodila Srbiju, koja je već imala relativno malu bazu Go igrača.

Na osnovu distribucije rejting poena, uočava se da je pad broja aktivnih igrača primarno koncentrisan u rasponu ispod 500 poena, dok broj igrača sa preko 1500 poena pokazuje relativno male fluktuacije. Ovo ukazuje na to da je za igrače sa određenim nivoom veštine Go postao stabilan hobi, zbog čega su skloniji da nastave sa učešćem. Ovi igrači takođe čine jezgro trenutne aktivne Go zajednice u Srbiji i organizatori su različitih Go događaja u zemlji. Nasuprot tome, početnici često teško istrajavaju u igranju Goa na duže staze. Ukoliko dođe do nepredviđenih događaja ili ličnih faktora, veća je verovatnoća da će prekinuti svoje učešće.

Tabela 1. Broj aktivnih igrača Goa u Srbiji od 2016. do 2025.

Rejting	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
<-500	-	-	-	-	-	1	1	8	2	-
-499<0	4	4	5	8	2	5	5	8	5	2
1<500	45	27	37	37	15	6	7	6	11	3
501<1000	5	8	6	8	10	7	8	6	6	3
1001<1500	6	7	5	8	5	7	12	7	9	7

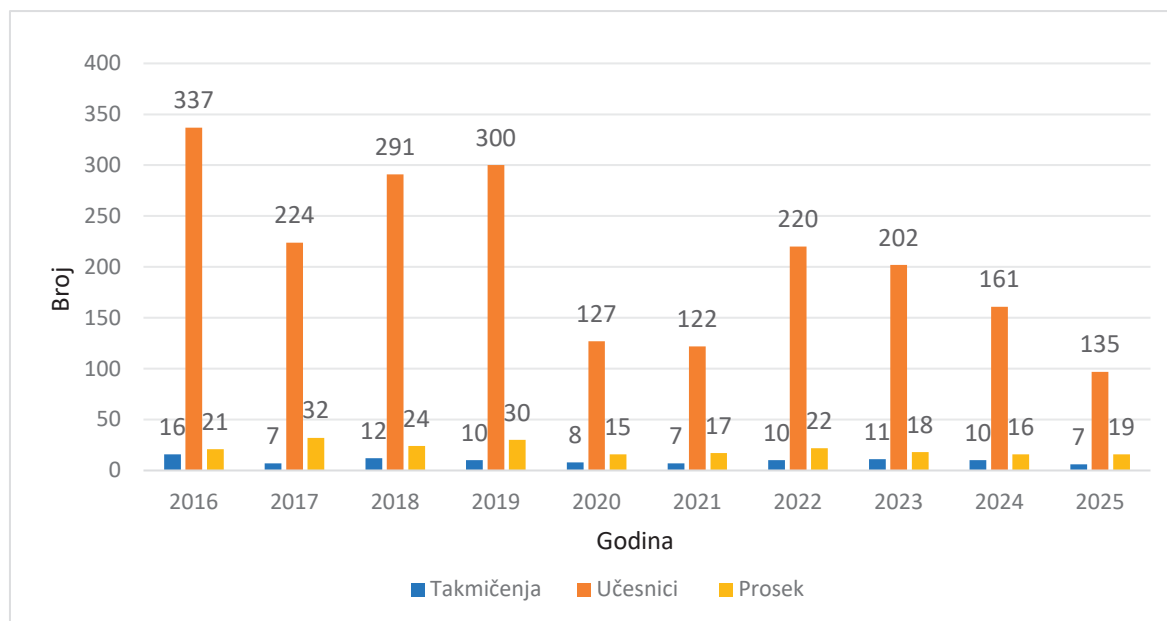
1501<2000	13	15	13	15	13	13	12	12	13	9
2001<2500	15	17	14	16	14	9	13	13	13	15
>2501	3	3	3	2	2	2	3	2	2	1
Ukupno	91	81	83	94	61	50	61	62	61	40
Prosečni Go rejting	904 (12k)	1133 (10k+)	946 (12k+)	950 (11k-)	1239 (9k+)	1245 (9k+)	1277 (8k-)	1001 (11k)	1145 (10k+)	1548 (6k+)

Izvor podataka: Evropska baza podataka Goa, n.d.

Broj takmičenja i učesnika

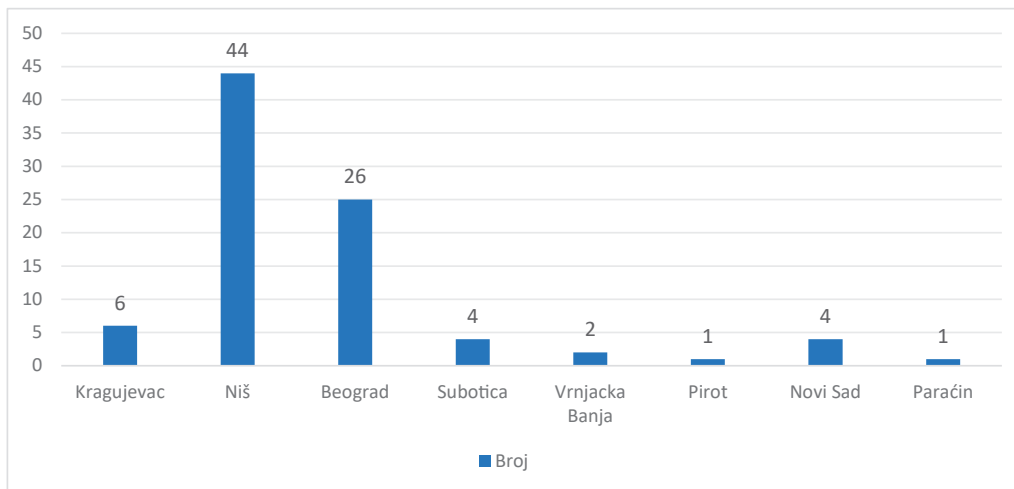
Kao što se može videti na Slici 2, igra Go je u Srbiji zadržala relativno stabilan broj godišnjih takmičenja, što takođe potvrđuje postojanje aktivne baze igrača. Period od 2020. do 2021. godine obeležen je značajnim padom: između 2016. i 2019. godine, učešće na srpskim Go takmičenjima bilo je relativno visoko, sa vrhuncem od 337 učesnika. Međutim, usled uticaja pandemije COVID-19, broj učesnika je počeo da fluktuiira. Iako se broj oporavio na 220 u 2022. godini, od tada je primećen blagi trend opadanja. Što se tiče broja takmičenja, svake godine se održi približno 10 događaja, sa prosečnim učešćem od oko 21 osobe po događaju, što ukazuje na to da srpski Go turniri trenutno održavaju relativno stabilnu bazu učesnika.

Slika 2. Broj Go takmičenja održanih u Srbiji i broj učesnika od 2016. do 2025. godine

Izvor podataka: Evropska baza podataka Goa, n.d.

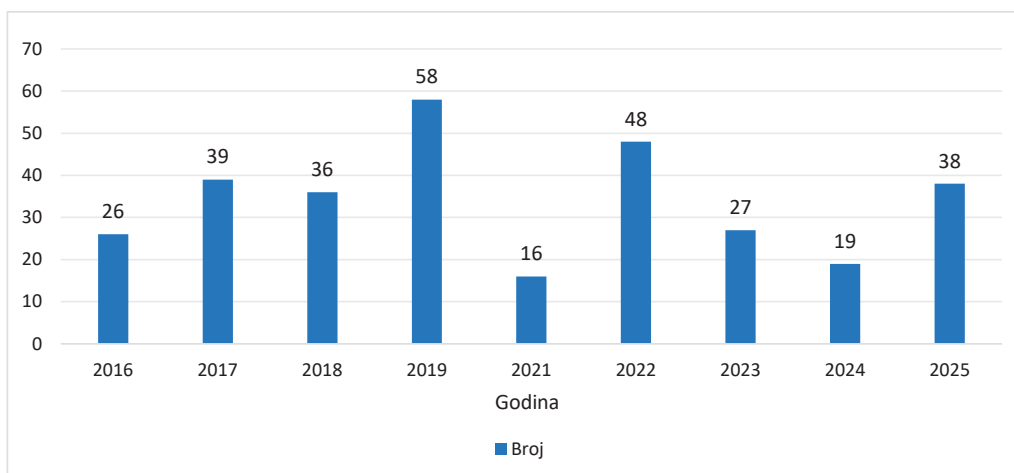
EGD baza podataka takođe omogućava upite o mestu održavanja svakog meča. Nakon isključivanja određenih onlajn takmičenja i događaja sa neutvrđenim konkretnim lokacijama, i daljeg preciziranja određenih mesta održavanja u okviru pripadajućih gradova putem pretrage mapa, na kraju su dobijeni sledeći podaci. Kao što je prikazano na Slici 3, Niš je bio domaćin ukupno 44 takmičenja, što je značajno više nego u bilo kom drugom regionu. Beograd je zauzeo drugo mesto sa 26 takmičenja. Kao što je ranije pomenuto, Go savez Srbije osnovan je u Nišu još 1974. godine, što odražava čvrstu tradiciju Goa u ovom gradu i dugogodišnju osnovu za razvoj.

Slika 3. Lokacije i učestalost Go takmičenja održanih u Srbiji od 2016. do 2025. godine

Izvor podataka: Evropska baza podataka Goa, n.d.

U Srbiji se Go događaji primarno dele u dve kategorije: domaća takmičenja i otvoreni turniri, koji se obično organizuju kao šampionati. Ovi događaji se uglavnom održavaju vikendom ili praznicima i traju dva dana. Otvoreni turniri su dostupni svim igračima, bez ograničenja u pogledu nacionalnosti, uzrasta ili pola, uz obavezno plaćanje kotizacije za učešće. Pojedinačno prvenstvo Srbije je domaće takmičenje koje se održava svake godine od svog osnivanja 1975. godine. Ono je isključivo otvoreno za srpske igrače i obuhvata sve kategorije, uključujući omladinsku, žensku i mušku konkurenciju. Do 2020. godine, prvenstvo je održano 12 puta u Nišu, 15 puta u Kragujevcu i 12 puta u Beogradu, uz nekoliko događaja održanih u drugim gradovima poput Subotice. U pogledu osvojenih prvenstava, igrači iz kragujevačkog kluba su titulu osvojili 8 puta, dok je beogradski klub takođe ostvario 8 pobeda. Međutim, niški klub je ostvario impresivnih 29 pobeda na šampionatima (Go savez Srbije, 2025). Ovo dodatno potvrđuje da su Niš, Beograd i Kragujevac tri najaktivnija grada za Go događaje u Srbiji.

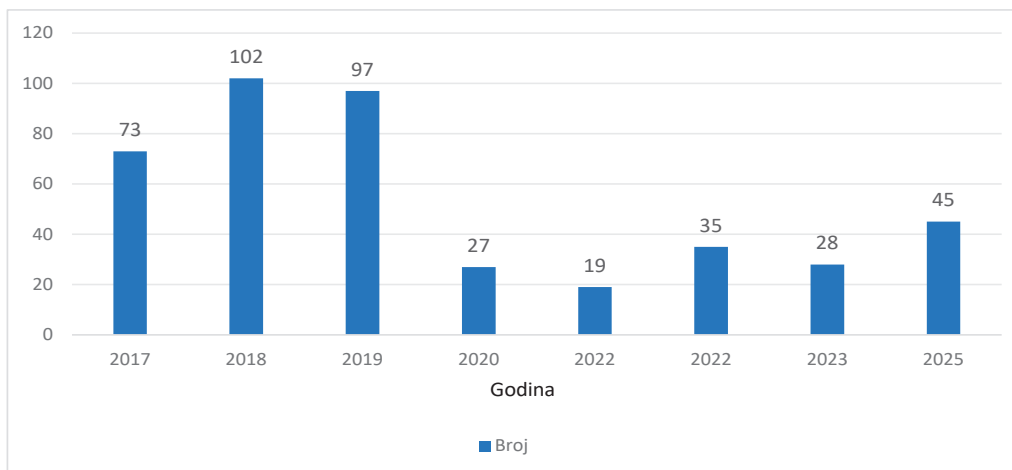
Srbija je svake godine domaćin dva istaknuta otvorena Go turnira: Niš Open i Belgrade Open. Među njima, beogradski turnir (*Belgrade Open*) do 2025. godine uspešno je održan 47 puta, dok je niški turnir (*Niš Open*) do danas dostigao svoje 52. izdanje. Usled uticaja pandemije COVID-19, međunarodni sportski događaji širom sveta suočili su se sa problemima, uz različite stepene opadanja broja učesnika, a međunarodni Go turniri u Srbiji nisu bili izuzetak. Prema podacima sa Slike 4, *Belgrade Open* nije održan 2020. godine, a broj njegovih učesnika pao je sa maksimalnih 58 u 2019. godini na 16 u 2021. godini, što predstavlja smanjenje od 42 učesnika.

Slika 4. Broj učesnika Belgrade Go Open turnira od 2016. do 2025. godine

Izvor podataka: Evropska baza podataka Goa, n.d.

Situacija sa turnirom *Niš Open* je drugačija. Kao što je prikazano na Slici 5, turnir nije održan 2016, 2021. i 2024. godine, dok su 2022. godine održana dva događaja. Broj učesnika dostigao je svoj vrhunac 2018. i 2019. godine, sa 102, odnosno 97 učesnika, što ističe značajan uticaj ovog turnira na srpsku, pa čak i evropsku Go zajednicu. Međutim, 2021. godine učešće je drastično opalo na svega 19 igrača, što je smanjenje od 83 u odnosu na vrhunac. Iako su se brojke od tada donekle oporavile, sa 45 učesnika na turniru Niš Open 2025. godine, ova cifra i dalje ostaje daleko ispod ranijih nivoa posećenosti.

Slika 5. Broj učesnika Niš Go Open turnira od 2016. do 2025. godine

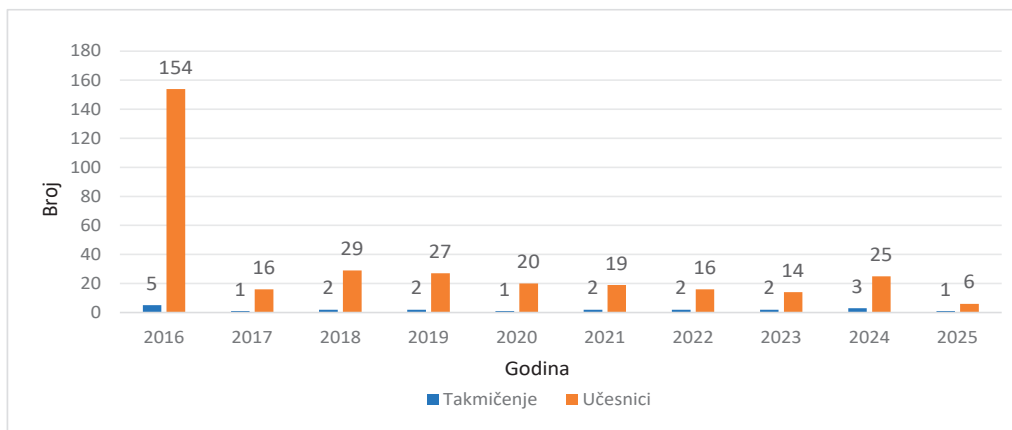

Izvor podataka: Evropska baza podataka Goa, n.d.

Popularizacija Goa u Srbiji

Srbija takođe organizuje posebna Go takmičenja namenjena mladima, uključujući događaje visokog nivoa kao što su Evropsko prvenstvo za učenike i Evropsko prvenstvo za mlade. Vredno je pomenuti da je Evropski Go kongres, održan 2016. godine u Subotici, obuhvatio tri starosne grupe: U12, U16 i U20, što je rezultiralo značajno većim brojem učesnika. Tokom statističke obrade, autor je filtrirao takmičenja čiji su nazivi uključivali ključne reči kao što su „učenik” i „omladina”, kao i događaje čiji su nazivi odražavali školske elemente i gde su učesnici prvenstveno bili učenici ili studenti. Istovremeno, isključena su pojedinačna takmičenja koja nisu jasno odražavala omladinske ili ueničke karakteristike. Konačni rezimirani rezultati prikazani su na Slici 6. Kao što je jasno ilustrovano na slici, od 2017. godine učestalost ueničkih i omladinskih Go takmičenja koja se godišnje održavaju u Srbiji ostala je relativno stabilna, uglavnom se krećući od 1 do 2 puta godišnje, sa prosečnim učešćem od približno 19 osoba. Ovi mladi igrači čine bazu talenata za razvoj Goa u Srbiji.

Slika 6. Go takmičenja i broj učesnika među uenicima i omladinom iz Srbije od 2016. do 2025. godine

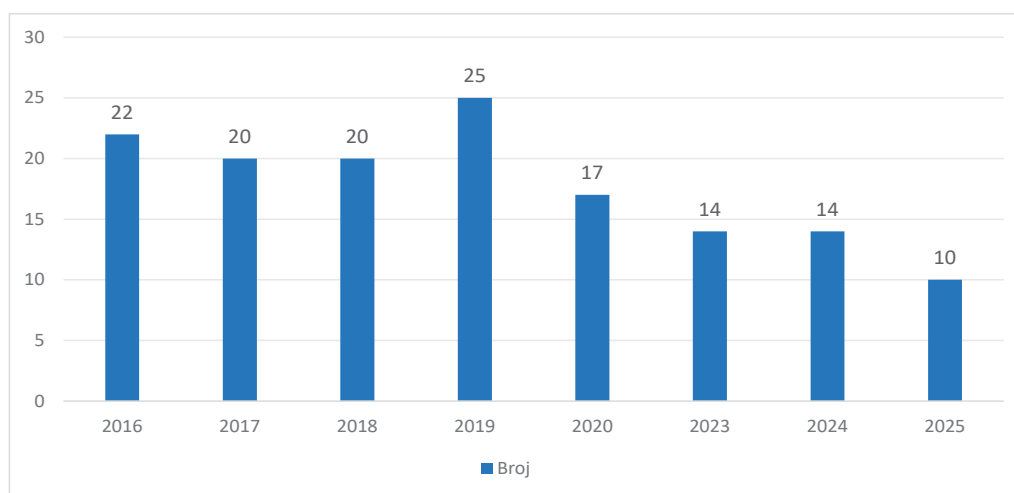

Izvor podataka: Evropska baza podataka Goa, n.d.

Većina organa vlasti takođe doživljava sport kao sve važniji segment i uključuje sportska pitanja u svoje politike (Seippel, 2019). Vlada Srbije je dugo posvećena promovisanju razvoja sporta. Putem svojih institucija, Ministarstvo sporta redovno pruža godišnju finansijsku podršku različitim sportskim organizacijama (European Education and Culture Executive Agency, 2024). U tom kontekstu, Ministarstvo sporta Republike Srbije zvanično je registrovalo Go kao neolimpijski sport IV kategorije, čime je otvoren put za dobijanje državnih sredstava. Na osnovu rezultata konkursa za finansiranje gradskih sportskih organizacija, Grad Niš svake godine pruža finansijsku podršku za redovne aktivnosti Go klubova.

U Srbiji je Niš grad sa relativno aktivnim razvojem Goa i u njemu rade dva kluba: Univerzitetski studentski Go klub i Pro Go klub. Univerzitetski studentski Go klub fokusira se na obuku takmičara visokog nivoa, dok je Pro Go klub posvećen promociji i popularizaciji Goa u široj javnosti kroz osnivanje škola Goa, kao i organizaciju i učešće na različitim turnirima. Kao uticajna organizacija u Nišu i širom Srbije, Pro Go klub ne samo da redovno održava događaje poput turnira *Niš Open* i prvenstva Srbije, već organizuje i Sretenjski turnir povodom Dana državnosti Srbije, što predstavlja važan godišnji događaj za klub (Go klub "PRO GO" Niš, 2025). Ovaj turnir se održava dugi niz godina i smatra se značajnom tradicijom među ljubiteljima Goa u Nišu. Iako iz određenih razloga nije održan 2021. i 2022. godine, u svim ostalim godinama je održan prema planu. Ipak, kao što je prikazano na Slici 7, broj učesnika na ovom turniru pokazao je jasan trend opadanja poslednjih godina.

Slika 7. Broj učesnika na Sretenjskom šampionatu od 2016. do 2025. godine

Izvor podataka: Evropska baza podataka Goa, n.d.

Godinama unazad, niški Pro Go klub posvećen je promociji igre Go u osnovnim školama. Raspored ovih aktivnosti obično se utvrđuje kroz konsultacije sa rukovodstvom škola i najčešće se organizuje nakon časova, pri čemu članovi kluba posećuju škole kako bi držali časove Goa. Prvi program škole Goa pokrenut je 2012. godine u Osnovnoj školi „Učitelj Tasa” u Nišu. Štaviše, zahvaljujući izuzetnom uspehu aktivnosti škole Goa održanih u Osnovnoj školi „Sveti Sava” u Nišu između 2016. i 2018. godine, Zavod za unapređivanje obrazovanja i vaspitanja Srbije uključio je Go na listu preporučenih vannastavnih aktivnosti za škole i studentske domove u zemlji. Uz podršku gradske uprave Niša, Pro Go klub je 2025. godine pokrenuo novi krug programa promocije Goa u školama, obuhvativši osnovne škole „Učitelj Tasa”, „Car Konstantin” i „Sreten Mladenović Mika”. Ovi časovi se uglavnom održavaju jednom nedeljno. Kao zvanični član Pro Go kluba, autor je takođe učestvovao u višestrukim aktivnostima podučavanja Goa u pomenutim školama, prvenstveno pomažući u organizaciji aktivnosti, usmeravanju učenika u igri i davanju ličnih sugestija.

DISKUSIJA

Učešće u sportskim aktivnostima doprinosi poboljšanju kvaliteta života i razvoju važnih životnih veština (Mihic et al., 2023). Međutim, razvoj Goa u Srbiji ograničen je različitim faktorima, od kojih je najizraženiji slaba

osnova. Unutar sportskog pejzaža Srbije, Go je nesumnjivo marginalizovan. Podaci jasno pokazuju da broj učesnika u Gou u Srbiji ostaje relativno mali. U poređenju sa mejnstrim sportovima poput fudbala, košarke i tenisa, koji poseduju znatan društveni i ekonomski kapital, rast populacije igrača Goa oslanja se prvenstveno na ograničeno širenje. Privlačnost Goa leži uglavnom u njegovom kulturnom kapitalu — njegovoj jedinstvenoj zabavnoj vrednosti i inherentnim kulturnim i intelektualnim atributima. U Srbiji, Go privlači ograničenu društvenu pažnju i učešće, što rezultira relativno slabim akumuliranim društvenim i ekonomskim kapitalom. Učesnici u Gou se bore da direktno konvertuju svoj kulturni kapital u društvene i ekonomske resurse neophodne za rad organizacija i aktivnosti. Kontinuirano finansijsko ulaganje je ključno za promociju Goa, organizovanje takmičenja i stvaranje vrhunskih igrača. U Srbiji, gde kultura Goa još uvek nije duboko ukorenjena, ovaj sport se bori da privuče dovoljno javnog ili privatnog finansiranja, što zauzvrat ograničava njegove ukupne izgleda za razvoj. Kao što podaci pokazuju, Go turniri u Srbiji su visoko koncentrisani u nekoliko gradova kao što su Niš i Beograd. Ovi gradovi poseduju snažan društveni kapital (klupske organizacije i istorijsku tradiciju). Iz makro perspektive, ovo takođe odražava neravnomernu raspodelu kapitala unutar „malog polja“ Goa u Srbiji, gde u drugim gradovima još uvek nije uspostavljena značajna osnova.

Primećeno je da su aktivni učesnici na različitim Go takmičenjima u Srbiji uglavnom koncentrisani među igračima sa određenim nivoom veštine. Kroz lično učešće u nizu otvorenih Go turnira u Srbiji i razmenu sa lokalnim igračima, autor je primetio da su većina ovih vrhunskih igrača odrasle osobe. Nasuprot tome, broj učesnika na Go takmičenjima na omladinskom i učeničkom nivou značajno je manji, što direktno ometa brzinu i obim popularizacije i razvoja Goa u Srbiji. Trenutno, na pojedine studente i učenike u Srbiji koji su izloženi Gou utiče njihovo porodično okruženje. Roditelji koji igraju Go ili imaju snažan interes za njega često usmeravaju svoju decu da učestvuju u ovoj aktivnosti, pomažući im da razviju stabilno i trajno interesovanje. Osim toga, *Pro Go klub* u Nišu, kao akter u polju Goa, aktivno sarađuje sa lokalnim osnovnim školama kako bi uveo kulturni kapital (intelektualne attribute) Goa u škole, sa ciljem da kod učenika podstakne dugoročno interesovanje i identifikaciju sa ovom igrom. Međutim, iako su pojedine osnovne škole uvele Go kao vannastavnu aktivnost, Go je pozicioniran isključivo kao hobi i nije uključen u zvanični nastavni plan i program. Zbog toga većina učenika posmatra Go samo kao rekreativnu igru, a njihovo ukupno razumevanje i nivo veštine uglavnom ostaju na osnovnom nivou, bez formiranja dugoročne navike učestvovanja. Nakon napuštanja škole, učenici retko pokazuju inicijativu da nastave sa učenjem i vežbanjem Goa, što otežava da on preraste u dugoročni hobi.

Nestašica trenera je još jedan ključni faktor koji koči popularizaciju Goa u Srbiji. Iako u Srbiji postoje ljubitelji Goa sa određenim nivoom veštine, njima je Go pretežno hobi, a većina ima svoja primarna zanimanja. Za razliku od zemalja kao što su Kina, Japan i Južna Koreja, koje imaju brojne profesionalne institucije za Go obuku i trenere sa punim radnim vremenom, kultura Goa u Srbiji je relativno slaba i postoji nedostatak trenera kojima je Go profesija ili glavni izvor prihoda. Trenutno je promocija Goa u školama uglavnom dobrovoljna, pri čemu pojedini igrači podučavaju učenike samo u svoje slobodno vreme. To otežava uspostavljanje dugoročnog, stabilnog mehanizma podučavanja, čime se onemogućava sistematsko formiranje nove generacije Go igrača u Srbiji.

Pored određenih unutrašnjih ograničenja, eksterni faktori su takođe obezbedili kanale za priliv kapitala u razvoj Goa u Srbiji, od kojih je najdirektniji međunarodna razmena. Srbija već dugo održava prijateljske odnose sa Go zajednicama bivše Jugoslavije i Balkana. Igrači se često okupljaju na različitim turnirima, kao što su Prvenstvo Hrvatske u Velikoj Gorici, *Banja Luka Open* u Bosni i Hercegovini, i *Serbian Open* u Beogradu i Nišu. Na tabli su konkurenti; van nje su prijatelji. Ovi međunarodni turniri nisu samo takmičarske platforme već i mesta za akumulaciju društvenog kapitala, omogućavajući srpskim igračima da steknu bogato takmičarsko iskustvo. Ovo ne samo da pomaže u unapređenju njihovih Go veština već i promovise širenje Go kulture. Međutim, nepredviđeni događaji poput globalne pandemije mogu predstavljati izazove za održivost i efikasnost takve međunarodne razmene.

Tehnološki napredak je takođe imao dubok uticaj na igru Go. Od prekretnice iz 2016. godine, kada je *AlphaGo* pobedio vrhunške ljudske igrače, globalno interesovanje za Go se značajno povećalo. Od tada su se pojavili različiti novi Go AI programi (veštačka inteligencija), koji su potpuno revolucionisali tradicionalne metode treninga. Kako profesionalni igrači, tako i amaterski entuzijasti, počeli su masovno da koriste AI za učenje i usavršavanje. Istovremeno, brojni sajtovi za učenje Goa i onlajn platforme pružaju ljubiteljima mnoštvo dostupnih resursa za učenje, omogućavajući im da efikasno unaprede svoje veštine bez napuštanja doma. Za Srbiju, ovi novi oblici „kulturnog kapitala“ nude jeftin i visoko efikasan put za obuku, pomažući u smanjenju jaza u odnosu na zemlje sa ukorenjenom Go tradicijom.

ZAKLJUČAK

Podaci jasno pokazuju da se Go u Srbiji može smatrati marginalizovanim u okviru „sportskog polja“, pri čemu se njegov razvoj oslanja prvenstveno na relativno ograničen kulturni i ekonomski kapital. Iako popularnost Goa u Srbiji značajno zaostaje za zemljama sa većim ekonomijama i brojem stanovnika, poput Francuske i Nemačke, ona se ponosi relativno velikom bazom igrača u poređenju sa nekim zemljama bivše Jugoslavije i Balkana, što pokazuje znatan razvojni potencijal. To je zasluga neumornih napora srpskih Go igrača tokom godina, posebno u promociji Goa među mladima, što pomaže u obrazovanju budućih talenata.

Iz perspektive teorije polja, budući put razvoja Goa u Srbiji može se fokusirati na kultivaciju i transformaciju kapitala. Škole i dalje mogu služiti kao važna platforma za promociju Goa, podsticanje kontinuiranog razvoja Go aktivnosti i sticanje institucionalnog priznanja za „kulturni kapital“ ove igre. Ova inicijativa zahteva ne samo saradnju i podršku prosvetnih odeljenja, sportskih institucija i medija, već i aktivno učešće roditelja. Porodična sportska kultura ima trajan i relativno stabilan uticaj na učešće mladih u sportu. Za pojedine adolescente, nastavak bavljenja sportom u kasnom tinejdžerskom uzrastu može zahtevati veću podršku roditelja (Strandbu et al., 2020). Samo kada roditelji podstiču svoju decu na bavljenje Goom, može se povećati verovatnoća da on preraste u njihov dugoročni hobi.

Osim toga, aktivna izgradnja međusektorskih i višeslojnih partnerskih mreža je ključna za obezbeđivanje održivog društvenog i ekonomskog kapitala. Sa akademske strane, potrebno je više empirijskih istraživanja na temu „Go i mladi“. U zaključku, održivi razvoj Goa u Srbiji zahteva zajedničko učešće i dugoročno ulaganje većeg broja aktera.

LITERATURA

1. Hanyasz, A. (2025, March 26). *Go History*. Sensei's Library. <https://senseis.xmp.net/?GoHistory>
2. European Education and Culture Executive Agency. (2024, October 6). *Sport, youth fitness and physical activity*. <https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/serbia/73-sport-youth-fitness-and-physical-activity>
3. European Go Database. (n.d.). <https://europeangodatabase.eu/EGD/>. Pristupljeno oktobra 2025.
4. Go klub "PRO GO" Niš. (7. septembar 2025). *O klubu*. <https://www.progo.org.rs/about-us>
5. Go Savez Srbije. (17. jul 2025). *Istorija Goa u Srbiji*. <https://goss.rs/o-gou/istorija-go-u-srbiji/>
6. Go Savez Srbije. (10. avgust 2025). *Pojedinačno prvenstvo Srbije*. <https://goss.rs/pojedinacno-prvenstvo-srbije/>
7. Mihić, S., Dašić, D., & Bogdanova, M. (2023). Promotion of sports and fitness through health in Serbia. *SPOR-TICOPEDIA-SMB*, 1(1), 239-249.
8. Seippel, Ø. (2019). Do sports matter to people? A cross-national multilevel study. *Sport in Society*, 22(3), 327-341.
9. Strandbu, Å., Bakken, A., & Stefansen, K. (2020). The continued importance of family sport culture for sport participation during the teenage years. *Sport, Education and Society*, 25(8), 931-945.

